

IFRS for SMEs – noe å satse på

IFRS har foreslått en ny regnskapsstandard som opp til 90 prosent av foretakene kan ta i bruk. Norge kan spare betydelige ressurser på å ta i bruk standarden, og antall regnskapsspråk bør kunne reduseres, men vi mister da samtidig mye av vår «sjølråderett» innen regnskapsutviklingen.

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor
Arne Dyrkorn
KPMG

Statsautorisert revisor
Peggy T. Berner
KPMG

Statsautorisert revisor
Jan Aastveit
KPMG

Forfatterne er partnere i KPMGs Fagavdeling Revisjon og Regnskap

Hva bør gjøres?

Vi har mange tilgjengelige regnskapsspråk i Norge – full IFRS, tradisjonell norsk god regnskapsskikk, god regnskapsskikk for små, god regnskapsskikk for ideelle – samt ett som heter forenklet IFRS. Forenklet IFRS er regnskapsspråket for de som av en eller annen grunn ønsker å

Tidspunkt

England og Irland har ute forslag på høring om å innføre *IFRS for SMEs* fra og med 2012. Sør-Afrika åpnet i august for bruk av standarden og i Australia vurderes standarden både av standardsetter og flere andre. Dersom Norge, eller EU-land, skal kunne anvende *IFRS for SMEs*, må løsningsene ligge innenfor regnskapsdirektivene. Så vidt vi har forstått har EU så langt ikke hatt til hensikt å vurdere standarden for godkjenning, men det er tegn på at dette er i ferd med å endre seg.

Omfanget på og kompleksiteten av reguleringen av små og mellomstore foretak er et tema som opptar mange. Forenklinger har vært et «krav» i mange år. 9. juli 2009 offentliggjorde IASB en ny regnskapsstandard – spesiallaget for såkalte «SME»-er («Small and Medium-sized Entities»).

I denne artikkelen ser vi nærmere på den foreliggende standarden; med norske øyne.

Stort nedslagsfelt

IASB har jobbet med standarden i flere år, og har vært utsatt for betydelig press og lobbyvirksomhet mht. standardens innhold, omfang og utforming. Forenklet fremstilt mener IASB at *IFRS for SMEs* kan være regnskapsstandard for de foretak som ikke er børsnotert eller driver finansiell virksomhet, og at standarden sånn sett er svaret på «kravet» om forenklinger for denne målgruppen. Objektivt sett vil svært mange foretak kunne benytte standarden; det opereres med tall på omkring 90 prosent av alle foretak. Nedslagsfeltet for standarden er følgelig enormt. Spørsmålet er om myndighetene vil tillate den brukt og om «markedet» vil ha den.

benytte et IFRS-lignende regnskapsspråk i konsern- og/eller selskapsregnskapet. Forenklet IFRS er en særnorsk sak, fastsatt som forskrift til regnskapsloven. Forskriften er etter vår mening tungt tilgjengelig samt tung og tidkrevende å vedlikeholde.

Når nå *IFRS for SMEs* er utgitt, vil det kunne være naturlig å vurdere både hva som skal gjøres med norsk god regnskapsskikk generelt, samt forenklet IFRS spesielt, herunder om Norge skal videreføre alle eksisterende regnskapsspråk. Konsekvensene av å fjerne regnskapsspråk må utredes spesielt.

Mange mulige strategier kan tenkes. Dersom vi ser på foretak som har som formål å «tjene penger», kan en strategi for norske regnskapsregler være:

- kun de som iht. EU/EØS-reglene må bruke full IFRS skal gjøre det i fremtiden (i hovedsak børsnoterte foretak og finansforetak)
- de som omfattes av regnskapslovens regler for små foretak, kan velge mellom å benytte den norske standarden eller *IFRS for SMEs*, hvor sistnevnte ikke har særskilt unntak fra utarbeidelsen av konsernregnskap for små foretak
- resten (de «mellomstore») må bruke *IFRS for SMEs*

Etter vår oppfatning bør Norge åpne for bruk av standarden så snart det er praktisk mulig. Før det kan skje, må norske myndigheter vurdere forholdet til regnskapsdirektivet. Eksempelvis er det grunn til å anta at det, tilsvarende som for full IFRS, vil være nødvendig med tilleggskrav om opplysninger om ytelser til ledende ansatte. Ideelt sett synes vi at det bør åpnes for bruk av standarden fortrinnsvis allerede neste år, men vi ser at det kan være fordele ved at forholdet til antall regnskapsspråk avklares først, samt å følge tilnærmet samme fremdriftsplan som øvrige deler av Europa. Fordelene med et globalt regnskapsspråk for mindre foretak kommer jo kanskje først når et stort antall foretak i en rekke land benytter samme regler.

IFRS for SMEs og selskapsrett

IFRS for SMEs er en regnskapsstandard som står på egne ben. Standarden avviker, som etterfølgende oversikt viser, fra full IFRS på en rekke områder. Vi er kanskje noe overrasket over antallet avvik. Regnskapsløsningene i *IFRS for SMEs* vil imidlertid ha selskapsrettslig effekt – eksempelvis ved at det er regnskapsreglene som leder frem til hva som er grunnlaget for beregning av fri egenkapital. Fri egenkapi-

ENGLAND I 2012? England og Irland har ute forslag på høring om å innføre IFRS for SMEs fra og med 2012. Sør-Afrika har åpnet for bruk av standarden og i Australia vurderes standarden.

tal er bl.a. basis for utbytte. Prinsipper som avviker fra NGAAP, vil derfor påvirke grunnlaget for hva som kan deles ut som utbytte eller gis som konsernbidrag. I tillegg vil tidspunkt for regnskapsføring av utbytte og konsernbidrag etter *IFRS for SMEs* umuliggjøre såkalt gjennomgående utbytte/konsernbidrag i konsern. Også andre selskapsrettslige forhold påvirkes.

Noe for oss?

Som det fremgår av det ovenstående, er det mange forhold som influerer på en vurdering av om en skal, eller ikke skal, åpne for bruk av *IFRS for SMEs*. Basert på en skjønnsmessig helhetsvurdering er vi kommet til at vi synes regnskapsloven bør endres slik at det **åpnes** for bruk av *IFRS for SMEs*. Det enkelte foretak må deretter gjøre en grundig vurdering hvor bl.a. selskapsrettslige effekter vurderes før endelig avgjørelse om endring av regnskapsspråk treffes. Parallelt bør det startes en prosess for å vurdere hvor mange regnskapsspråk Norge skal «tilby».

Hvorfor synes vi at *IFRS for SMEs* skal tiltales brukt i Norge? Jo – blant annet fordi:

- Standarden er «smart» i den forstand at driver du en enkel virksomhet uten masse «krimskrams», blir det ikke mye

endringer sammenlignet med dagens norske regler – m.a.o. lave overgangskostnader.

- Standarden står på egne ben – med ett unntak – ifht. full IFRS. IASB har m.a.o. valgt en løsning som gjør at man slipper å forholde seg til full IFRS som «fall-back»-regler.
- Det brukes i dag betydelige ressurser i Norge på å vedlikeholde og videreutvikle norsk god regnskapsskikk; ressurser som trolig kan brukes på en bedre måte... I tillegg er norsk god regnskapsskikk «ufullstendig».
- Andre land – eksempelvis UK, Australia og Sør-Afrika – vil trolig droppe «nasjonale regnskapsregler».

Det er selvfølgelig også motargumenter. Vi gir fra oss «sjølråderett». Vi får et regelsett som ikke er «perfekt». Vi må følge endrings- og oppdateringssyklusene som IASB fastsetter. Interessen for å jobbe med regnskapsfaget i Norge vil muligens avta. *IFRS for SMEs* avviker på en del punkter fra full IFRS, så det vil fortsatt være en del forskjeller å holde rede på. Det er ikke åpenbart at *IFRS for SMEs* faglig sett vil gi bedre regnskap enn dagens norske regnskapslov. Basert på en skjønnsmessig hel-

hetsvurdering mener vi likevel at *IFRS for SMEs* vil være å foretrekke.

Litt faktaopplysninger

	IFRS for SMEs	Full IFRS
Antall sider	Ca. 230	Ca. 2800 og stadig økende
Notekrav	Ca. 300	Ca. 3000
Endringstakt	Hvert 3. år	Løpende

Nærmere om IFRS for SMEs

IFRS for SMEs er kanskje blitt noe mer voluminøs og kompleks enn mange hadde forventet. Det skyldes nok en rekke forhold – bl.a. at «målgruppen» går fra ganske små foretak til ganske store og komplekse foretak. Navnet på standarden kan derfor fremstå som noe «misvisende». I tillegg er det liten tvil om at det faktisk at IASB ønsket å utgi en standard som tilnærmet fullt og helt står på «egne ben» har medført behov for flere reguleringer i *IFRS for SMEs* – eksempelvis utarbeidelse av definisjoner av eien-deler mv. og utarbeidelse av et eget kildehi-erarki. Standarden er imidlertid såpass kort at man nok kan si at «the devil is in the details that are not there».

Høyt skattet

Norges mest brukte programmer for regnskapsavslutning, regnskapsanalyse, skatteberegning og ligningsdokumenter. Våre programmers brukervennlige løsninger og avanserte teknologi har gjort FINALE til markedsleder på sitt område.

FINALE Årsoppgjør – som er midtpunktet i FINALEs programvarefamilie – benyttes hvert år til mer enn 130 000 norske regnskapsavslutninger. Spesielt for FINALE-systemet er at de enkelte moduler hver for seg utgjør selvstendige programmer, samtidig som de sammen fungerer tett integrert og gir brukeren avanserte verktøy. FINALE tilbyr også et omfattende serviceprogram, som bl.a. består av programvedlikehold, konsulentbistand og kurs. Gjennom avtaler sikres brukerne kontinuerlig brukerstøtte og telefonsupport.

For mer informasjon om hvorfor så mange velger FINALE, se www.finale.no

Hovedkontor Tromsø: Tlf.: 77 66 54 60, faks: 77 66 54 99
Avd. kontor Oslo: Tlf.: 916 42 555, faks: 66 80 55 00
E-post: firmapost@finale.no

FINALE

Emne	Kommentar
SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTITIES	Definerer hvilke foretak som omfattes av standarden, hvem som kan bruke den.
FINANCIAL STATEMENT PRESENTATION	Det er enkelte forenklinger, men i hovedsak skal hovedopstillingene være slik det følger av IAS 1.
BASIC FINANCIAL INSTRUMENTS	Det lages nye, egne, regler for regnskapsføringen av finansielle instrumenter – regler som er enklere enn dagens regler i IAS 39.
OTHER FINANCIAL INSTRUMENTS ISSUES	
INVENTORIES	I hovedsak videreføres de vurderingsregler vi har i NGAAP og full IFRS i dag.
INVESTMENTS IN ASSOCIATES	Prinsippvalg mellom:
INVESTMENTS IN JOINT VENTURES	Anskaffelseskost Virkelig verdi over resultat Egenkapitalmetoden Gir flere valgmuligheter enn full IFRS.
INVESTMENT PROPERTY	Investeringseiendom vurderes til virkelig verdi dersom det kan gjøres uten «undue cost or effort». Det kan derfor være forskjellig «prinsipp» fra eiendom til eiendom, og IFRS for SMEs synes derfor strengere enn full IFRS, som gir et prinsippvalg.
PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT	Verdireguleringsmodellen er ikke tillatt etter IFRS for SMEs. Ikke krav til årlig vurdering av utnyttbar levetid og restverdi, men gjøres når det er indikasjon på endring. Standarden er i all hovedsak lik NGAAP.
INTANGIBLE ASSETS OTHER THAN GOODWILL	Alle immaterielle eiendeler anses å ha bestemt levetid, i motsetning til full IFRS hvor immaterielle eiendeler kan ha ubestemt levetid. Hvis man ikke kan bestemme levetiden, antas den å være 10 år.
BUSINESS COMBINATIONS AND GOODWILL	Regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger er i all hovedsak lik den «gamle» IFRS 3. Goodwill anses å ha bestemt levetid, som anses å være 10 år dersom levetiden ikke kan bestemmes pålitelig. I prinsippet likt NGAAP, som også krever amortisering av goodwill, i motsetning til full IFRS.
REVENUE	Krav om fullført kontraktsmetode ved utvikling/bygging av eiendom da standarden angir at kjøper ikke får kontroll før levering.
BORROWING COSTS	Alle låneutgifter kostnadsføres når de påløper. Full IFRS krever balanseføring av låneutgifter på kvalifiserende eiendeler.
SHARE-BASED PAYMENT	Stort sett lik full IFRS, men med noe enklere regler for aksjebasert betaling hvor foretaket eller motparten kan velge oppgjørsform.
IMPAIRMENT OF ASSETS	Krever test for verdifall kun når det foreligger indikasjon. Dette gjelder også for goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid. Reglene er derved mer like NGAAP. I tillegg er det gitt forenklinger i allokering av goodwill.
EMPLOYEE BENEFITS	Reglene på området er prinsipielt like IAS 19, men med enkelte forenklinger knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger, herunder mht. hyppigheten av aktuareregninger, samt at effekter av aktuarielle gevinster ikke kan fordeles over flere år. Det er også gitt forenklinger knyttet til konsernordninger mht. allokering av kostnad for konsernet som helhet.
INCOME TAX	Reglene på området er basert på høringsutkast til ny standard om inntektsskatt, ED/2009/2, som er en del av det kortsiktige konvergeringsprosjektet. Det er derfor ingen gjennomgripende avvik fra IAS 12. For de fleste foretak vil reglene ikke medføre endringer av betydning i forhold til NGAAP.
TRANSITION TO THE IFRS for SMEs	Overgangsbestemmelsene bygger på samme prinsipper som IFRS 1. Med enkelte avvik og forenklinger er det også de samme pliktige og obligatoriske unntak fra samarbeidelse med tilbakevirkende kraft som gjelder.

Etter denne mer overordnede gjennomgangen skal vi se litt nærmere på utvalgte deler, eller «sections», i standarden:

IFRS for SMEs har ingen særskilt omtale av følgende temaer:

- Resultat pr. aksje
- Segmentinformasjon
- Delårsrapportering
- Klassifisering av anleggsmidler (eller avhendingsgrupper) som holdt for salg – intensjon om salg er isteden lagt inn som en indikator på verdifall

Disse temaene er kanskje heller ikke så aktuelle for målgruppen.

Oppsummering

At IASB endelig har konkludert og utgitt *IFRS for SMEs* er spennende. I en rekke EU-land fremholdes det fra politisk hold at enklere regler generelt for SMEs er svært høyt prioritert. Sammenlignet med full IFRS vil *IFRS for SMEs* være en forenkling. Norge kan også spare ikke ubetydelige ressurser dersom utviklingen av nasjonale regnskapsregler begrenses. På den annen side gir vi fra oss deler av vår «sjølråderett» om *IFRS for SMEs* blir «eneste» regnskapsspråk. Også andre forhold enn regnskap spiller inn. Eksempelvis hvilke selskapsrettslige effekter innføring av standarden vil få for det enkelte foretak. Avgjørelsen om det skal åpnes for bruk av *IFRS for SMEs* er langt på vei en skjønnsmessig avgjørelse. Vi mener standarden bør aksepteres i Norge.

Vil du være med oss til topps?

Vi søker
erfarne revisorer

Kontakt:
Jostein Bøhn
+ 47 90 13 22 85
jostein.bohn@hasner.no

RSM Hasner
www.rsmhasner.no

Helga Wilhelmsen
+ 47 95 75 17 38
helga.wilhelmsen@hasner.no